

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دانشآموزان ابتدایی^۱

حسین پیشگو (نویسنده مسئول)

دانشیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان، زاهدان، ایران

h.pishgoo@yahoo.com

اسماء ملازهی

کارشناس پژوهش، دانشگاه فرهنگیان، پردیس زاهدان، زاهدان، ایران

mollazehi1365@gmail.com

دریافت: ۱۳۹۷/۰۶/۱۲؛ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۵/۰۸

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر تعیین تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دانشآموزان ابتدایی شهرستان زاهدان است.

روش: این پژوهش به روش نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون-پس آزمون با دو گروه آزمایش و گواه انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشآموزان دختر و پسر پایه ششم ابتدایی ناحیه ۱ شهر زاهدان در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۵ به تعداد ۲۸۷۰ نفر بودند. نمونه پژوهش شامل ۱۰۰ دانشآموز از چهار کلاس (دو کلاس دختر و پسر به عنوان گروه آزمایش، دو کلاس به عنوان گروه گواه) بود که به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند (۵۰ نفر در گروه گواه و ۵۰ نفر در گروه آزمایش). برای جمع آوری داده‌ها، از دو پرسشنامه محقق ساخته انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی استفاده شد. طرح آزمایشی در ۱۰ جلسه برای مدت پنج هفته و حداقل هفتادی دو بار در کلاس اجرا و پس از اتمام جلسات، پس آزمون و یک ماه بعد از اتمام جلسات، آزمون پیگیری اجرا شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری تحلیل کواریانس یک طرفه و دوطرفه انجام گرفت.

یافته‌ها: نتایج حاصل از تحلیل کواریانس نشان داد راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دانشآموزان در مرحله پس آزمون مؤثر بوده است.

اصالت/ارزش: در این پژوهش، راهکارهای آموزش کتابخوانی در پنج جلسه توسط پژوهشگران طراحی و تدوین و در میان دانشآموزان مقطع ابتدایی به اجرا گذاشته شد. مراحل فوق می‌تواند به عنوان چهارچوبی برای اجرای آموزش‌های مطالعه و کتابخوانی توسط معلمان مورد استفاده قرار گرفته و سبب شود که دانشآموزان به کارآمدی شخصی بالاتری دست یابند و ضمن تلاش بیشتر در فعالیت علمی و پژوهشی، انگیزه بیشتری برای مطالعات غیردرسی داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: آموزش کتابخوانی، انگیزه مطالعه، مطالعه غیردرسی.

تحقيقفات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی: فصلنامه علمی-پژوهشی؛ دوره ۲۵، شماره ۴، پیاپی ۹۹، زمستان No. 99; winter 2020; Pp. 597-620.

۱. این مقاله مستخرج از یک طرح پژوهشی دانشگاه فرهنگیان است.

A Study of the Effect of Teaching Approaches to Foster Book Reading and on the Increase in Motivation for Reading and the Amount of Non-curricular Reading among the Elementary Students

Hossein Pishgoo (Corresponding Author)

Associate Prof., Department of Persian Language and Literature, Farhangian University,
Zahedan, Iran
h.pishgoo@yahoo.com

Asma Mollazehi

Research Officer, Farhangian University, Sistan and Baluchestan Branch, Zahedan, Iran
mollazehi1365@gmail.com

Received: 3rd September 2018; Accepted: 30th July 2019

Abstract

Purpose: To determine the effect of teaching approaches to foster book reading and on the increase in the motivation for reading and the amount of non-curricular reading among the elementary students in Zahedan county.

Method: This research was carried out by using a half-experimental design consisting of a pretest-posttest on an experimental group and a control group. The statistical population included all the sixth-grade male and female students. The research sample included 100 students from four classes (two male and female classes (consisting of 50 students) as the experimental group and two male and female classes (consisting of 50 students as the control group) who were selected by the purposeful sampling method. To gather data, two researcher-made questionnaires were utilized which were: 1) Questionnaire on Motivation for Reading, 2) Questionnaire on Non-curricular Reading. The experimental plan was implemented in ten 45-minute sessions (at least every two weeks) within five weeks in the classrooms. Immediately after sessions, the post-test was performed and a month after the sessions ended, the follow-up test was performed. The data analysis was carried out by using the two-way analysis of Covariance.

Findings: Results of the Covariance analysis showed that teaching approaches to foster book reading have an effect on the increase in motivation for reading and the amount of reading non-curricular books among the students during the post-test stage.

Originality/value: In the current research, teaching approaches to foster book reading were designed and applied to a group of elementary students. The above-mentioned process can provide a framework for implementing teaching schemes of reading in order to be used by teachers and lead students to achieve higher efficiency and have more motivation for reading non-curricular books while putting greater effort into scientific and research activities.

Keywords: Teaching book reading, Motivation for studying, non-lesson reading.

تحقیقات اطلاعه‌رسانی و گایانه‌های عمومی

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

مقدمه

کتاب و مطالعه کتاب و میزان گرایش به مطالعه امروزه یکی از شاخص‌های توسعه یافته‌گی به شمار می‌آید، چراکه مطالعه نقش برجسته‌ای در بالا بردن آگاهی و دانش افراد دارد و یکی از عناصر اصلی توسعه در هر جامعه‌ای، وجود انسان‌های آگاه و باسوان است (اسدی سروستانی و کرمی، ۱۳۸۷). کتاب در شخصیت و جهان‌بینی انسان تأثیر زیادی دارد و درواقع، سازنده آرزوها و آرمان‌های اوست. کتاب ابزاری قوی در انتقال مفاهیم، اطلاعات و درنهایت تکوین شخصیت انسان است. انسان از راه کتاب است که چهره اجتماع را می‌بیند و با نقش‌ها و روش‌هایی که باید در پیش بگیرد آشنا می‌شود (ظهیری‌نا و رجبی، ۱۳۹۰).

با وجود آنکه ایران کشوری فرهنگی شمرده می‌شود، همواره در گزارش‌های آماری به میزان پایین بودن مطالعه در میان مردم و فقر مطالعاتی در آن اشاره شده است (رحمانی، ۱۳۸۴) و سرانه مطالعه در کشور ما در وضعیت نامطلوبی قرار دارد (بهزادی و محمودی، ۱۳۹۷). یکی از علل اصلی این امر، بی توجهی به آموزش صحیح مطالعه و ایجاد انگیزه مطالعاتی است (رحمانی، ۱۳۸۴).

در اوایل قرن ۲۰، علاقه به مطالعه و عادت به آن بیشتر جنبه تفنن و سرگرمی داشت و تنها اهل ادب و تحقیق خود را محتاج به مطالعه مرتب و مداوم می‌شمردند. تحول اقتصادی و عظیمی که در امر پیشرفت علم و صنعت در کشورهای متقدی جهان ایجاد شد، با تمیم تعليمات عمومی که نتیجه نیازمندی‌های شدید به کارگران و افراد متخصص برای گرداندن چرخ عظیم صنعت بود، مسئله کتاب و مطالعه کتاب را از حالت انفرادی خارج و به مسئله‌ای عمومی و پایه‌ای از تحصیل و تربیت تبدیل کرد. نقطه آغازین این حرکت عظیم فرهنگی باید آشنایی والدین، مریبان و دست‌اندرکاران مسائل تعلیم و تربیت با نقش کتاب و کتابخوانی در زندگی فردی و اجتماعی و همچنین ایجاد روحیه عادت به مطالعه، روش مطالعه صحیح و یادگیری بهتر در کودکان و نوجوانان باشد (جوادزاده، ۱۳۸۷). کودکان و نوجوانان در گروه سنی‌ای قرار دارند که اگر از کودکی آن‌ها را به مطالعه تشویق کرد این عادت در بزرگسالی نیز همراه آن‌ها خواهد بود (اصنافی، حاجی زین‌العابدینی و دانشمند، ۱۳۹۷).

مدرسه به عنوان دو میان نهاد اجتماعی که کودکان و نوجوانان بیشترین زمان را بعد از خانه در آن سپری می‌کنند یکی از عوامل مهم در تشویق کودکان و نوجوانان به مطالعه است. اگر

معلمان و مسئولان کتابخانه‌های مدارس با جدیت، انگیزه مطالعه کتاب‌های غیردرسی را در کودکان پرورش دهنده، این امیدواری وجود خواهد داشت که کودکان ما بخشی از اوقات فراغت خود را با کتاب‌های مناسب سپری کنند (مرامند، ۱۳۸۹).

مطالعه برای دانش آموزان ضرورتی حیاتی به حساب می‌آید. با این حال، پرداختن به مطالعه آن هم مطالعه غیردرسی متأثر از عوامل بسیاری است و از آن جمله انگیزه افراد نسبت به آن است. این عامل که نقش تحریک‌کننده برای مطالعه دارد در کسب عادت به مطالعه و تغییر در عادت‌های معمول زندگی اهمیت زیادی دارد، تأثیج‌که به نظر لاین و برگر، یکی از مراحل تغییر در عادت، انگیزه است (استیگر، ۱۳۷۷). انگیزه مطالعه می‌تواند عادت، وظیفه، گذراندن اوقات فراغت، آگاهی از مسائل جاری، نیاز زندگی روزمره، ارضای علائق ذوقی، حرفة‌ای و وسعت بخشیدن به این نوع علائق، پاسخ‌گویی به نیازهای اجتماعی و شخصی، رشد عمومی و ارضای نیازهای میرم روحی و معنوی باشد و با توجه به اهمیت سواد و مطالعه و تبدیل جوامع به جوامع اطلاعاتی، شکل‌گیری دنیای جدید چون عصر اطلاعات و دانایی، ضرورت مطالعات غیردرسی را کامل مشخص می‌کند (سامانیان، ۱۳۸۴).

یکی از عواملی که به نظر نقش مهمی در توسعه مطالعه و انگیزه مطالعه غیردرسی در میان دانش آموزان دارد، آموزش در این زمینه است. مطالعات نشان داده است که آموزش روش‌های مطالعه به دانش آموزان می‌تواند در نحوه یادگیری آن‌ها نقش مؤثری داشته باشد. کاربرد فنون بهتر، مطالعه را آسان‌تر، سریع‌تر و لذت‌بخش‌تر می‌سازد؛ درنتیجه، علاقه خواننده نسبت به مطالعه افزایش می‌یابد و سبب می‌شود تا او به مطالعه بیشتر پردازد (زیدآبادی، ۱۳۹۵). راهبردهای مطالعه و یادگیری یک فرایند نظاممند بوده که به وسیله یادگیرنده‌گان مورد استفاده قرار می‌گیرد و موجب درک عمیق و وسیع از مطالب خوانده‌شده می‌شود و شامل به کارگیری بعضی از رفتارها و افکار و عملکردها در طول یادگیری با هدف کسب اطلاعات بیشتر و ذخیره‌سازی دانش‌های جدید در حافظه و ارتقای مهارت‌ها است. راهبردهای مطالعه و یادگیری شامل نگرش، انگیزش، کنترل زمان، اضطراب، تمرکز، راهنمای مطالعه، راهبردهای آزمون، خودآزمایی و انتخاب ایده اصلی است که اگر توسط معلمان در مدارس اجرا شود می‌تواند در افزایش انگیزه و میزان مطالعه غیردرسی در دانش آموزان مؤثر باشد (صاحب‌الزمانی و زیرک، ۱۳۹۰).

تحقیقات اطلاعاتی رسانی و گایانه‌های عمومی

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

اصنافی، زین العابدینی و داشمند (۱۳۹۷) در پژوهش خود دریافتند از نظر آموزگاران مقطع ابتدایی استان مازندران، شاخص ترویجی کتابخوانی (قصه‌گویی و شعرخوانی، جلسات معرفی و نقد کتاب، خواندن گروهی، برگزاری نمایشگاه کتاب و نمایش فیلم و پویانمایی) در بهبود کتابخوانی دانش آموزان مؤثر است. زیدآبادی (۱۳۹۵) نیز دریافت که بین میزان یادگیری دانش آموزان آموزش دیده به شیوه مهارت‌های مطالعه با گروه کنترل تفاوت وجود دارد. ظریف قاسمیان (۱۳۹۵) در بررسی خود معتقد است مطالعه آزاد نقش مثبتی در موفقیت تحصیلی و انگیزه دانشجویان دارد و به طور کلی اثرات ناشی از مطالعه آزاد می‌تواند در رشد علمی و موفقیت تحصیلی آن‌ها مؤثر باشد. یداللهی، محمدی بردبri و محمدی (۱۳۹۴) دریافتند میانگین استفاده دانش آموزان از کتب غیردرسی ۴/۰۳ (از ۵) بوده است که این میانگین در بین دختران ۴/۰۹ و بین پسران ۳/۸۹ بوده است. خنیفر، طاهری و سیار (۱۳۹۳) در پژوهش خود نشان دادند به منظور ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی، بایستی نگاهی همه‌جانبه و کلی در به کارگیری روش‌های متنوع از جمله راهکارهای اجرایی-کاربردی، سازمانی و کلان، اجتماعی- فرهنگی و برنامه‌ای-کاربردی داشت و نیز به نقش رسانه، مسئولین، و مدیران اجرایی در ترویج مطالعه توجه کافی کرد. شیخی، کرمی و کرمی (۱۳۹۳) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که باور و نگرش فردی به مطالعه غیردرسی یکی از هشت عاملی است که بر میزان و نحوه ترغیب به مطالعه غیردرسی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان مؤثر است. عصاره و نظری (۱۳۹۰) در بررسی شان نشان دادند که بین میان مطالعه آزاد دانش آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج نشان داد که اختلاف میانگین دختران و پسران در زمینه عوامل ترغیب‌کننده مطالعه به صورت عوامل خانوادگی و وسائل ارتباط جمعی در پایه‌های تحصیلی مختلف معنادار است.

در پژوهشی محمدی جهرمی (۱۳۸۹) دریافت بین مطالعات غیردرسی و وضعیت تحصیلی رابطه مستقیمی وجود داشت. پالهنج (۱۳۸۹) در بررسی خود دریافت که مطالعه کتب غیردرسی بر افزایش پیشرفت تحصیلی گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل مؤثر بوده است. دیانی و تقی‌پناهی (۱۳۸۷) دریافتند بین انگیزه‌های اهمیت، شناخت، نمره و رقابت، از لحاظ میزان برخورداری تفاوت وجود دارد. بین کلیه عوامل مؤثر بر انگیزه‌های مطالعه بر اساس جنسیت،

مقطع تحصیلی، معدل، تکالیف درسی و عضویت دانشآموزان ابتدایی در کتابخانه تفاوت وجود دارد. شعبانی و فاضل (۱۳۸۱) نشان دادند که دانشآموزان پسر مطالعه غیردرسی کمتری نسبت به دختران دارند، دانشآموزان پایه دوم ساعات کمتر و صفحات بیشتری را نسبت به دیگر پایه‌ها صرف مطالعه غیردرسی می‌کنند، و گرایش‌های موضوعی بین دانشآموزان پسر و دختر متفاوت است. بحرانی (۱۳۷۸) در بررسی خود دریافت بین عادات مطالعه و انگیزه‌های تحصیلی دانشآموز رابطه وجود دارد. رابطه بین عادات مطالعه و منابع انگیزشی عزت نفس و انتکابه نفس نسبت به دیگر منابع انگیزش تحصیلی بالاتر بود. جمیاری (۱۳۷۵) در پژوهش خود نشان داد مطالعه منابع غیردرسی در مقایسه با عزت نفس ارتباط کمتری نسبت به پیشرفت تحصیلی دارد. مقایسه دو گروه کتابخوان نیز نشان داد که از نظر پیشرفت تحصیلی بین این دو گروه اختلاف وجود ندارد. در این رابطه، نقش پایگاه اجتماعی برای پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی در دختران بیشتر از پسران است.

کیکاس^۱ و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر حمایت فردی معلم بر مهارت‌های خواندن کودکان و علاقه به کلاس‌های درس با سبک‌های مختلف آموزش پرداختند. نتایج نشان داد که روابط بین حمایت فردی و مهارت‌های درک مطلب و خواندن بعد از خواندن دانشآموزان کلاس‌های مختلف با سبک‌های مختلف آموزشی متفاوت بود. کاوی^۲ و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی تغريیحی خواندن و مطالعه در میان دانشآموزان سال سوم دبیرستان سنت آنдрه پرداخته‌اند. یافته‌ها نشان داد که اکثر پاسخ دهنده‌گان به صورت تغريیحی مطالعه نمی‌کردند، بلکه در خواندن مشارکت می‌کردند تا از پس امتحانات خود برآیند و برای اهداف شخصی، تغريیح و یا کسب اطلاعات مطالعه نمی‌کردند. تحقیق نشان داد که اکثر پاسخ دهنده‌گان تلویزیون تماشا کردن را به عنوان مانع بدی در مطالعه تغريیحی می‌دانند. منصور^۳ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی به بررسی توسعه و پایدارسازی عادات خواندن و ایجاد انگیزه مطالعه در میان نوجوانان پرداخته‌اند. یافته‌های این تحقیق نشان داد که عامل اصلی در توانایی خواندن، از خانه و انتساب آموزش در اوایل کودکی نشئت می‌گیرد. از سوی دیگر، اگرچه والدین فرزندان خود را برای مطالعه تشویق می‌کنند و علایق خوانشی را پایدار می‌سازند، اما به

تحقیقات اطلاعاتی رسانی و کتابخانه‌ای مفهومی

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

نظر می‌رسد نیروی قوی‌تری از سوی همسالان در به وجود آوردن این علاقه و انگیزه مطالعه دخیل باشد. دایرون^۱ (۲۰۱۱) در پژوهش خود با عنوان «استفاده از کتب و مجلات الکترونیک به منظور تقویت و انگیزه خواندن در کتابخانه‌های آموزشگاهی از دانشگاه پرنس کانادا»، به این نتیجه دست یافت که تعداد زیادی از دانش‌آموزان وقت زیادی را صرف مطالب اینترنتی می‌کنند؛ لذا، معلمان و کتابداران به درک اثر گذاری انگیزشی ابزارهای دیجیتال و پذیرش روش‌های تشویق مطالعاتی برای تقویت عادات مطالعه هدایت می‌شوند. نتایج پژوهش توماس (۲۰۰۹) نشان می‌دهد که مطالعه غیردرسی نقش بسیار مهمی در موفقیت افراد دارد. بنابراین، مطالعات غیردرسی می‌تواند باعث افزایش انگیزه خواندن و مطالعه در افراد شود.

مرور پیشینه‌های داخلی و خارجی در زمینه مطالعه غیردرسی و افزایش انگیزه مطالعه و نقش آن در پیشرفت تحصیلی نشان می‌دهد که مطالعه منابع غیردرسی نقش مثبتی در یادگیری، رشد علمی، موفقیت تحصیلی، انگیزه پیشرفت تحصیلی، اعتمادبه نفس، خودکارآمدی، و عزت نفس دانش‌آموزان دارد، اما در این پژوهش‌ها آموزش فرایند مطالعه برای دانش‌آموزان به منظور ترغیب آن‌ها به مطالعه غیردرسی و افزایش انگیزه آن‌ها در این زمینه به صورت مستقیم اجرا و مورد بررسی قرار نگرفته است.

با توجه به اینکه پژوهش‌های اندکی به صورت تجربی به تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دانش‌آموزان ابتدایی پرداخته‌اند و با توجه به اینکه در این زمینه خلاصه‌پژوهشی وجود دارد، پژوهش حاضر در پی پاسخ‌گویی به این سؤال اساسی است که آیا راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دانش‌آموزان ابتدایی مؤثر است؟ برای پاسخ‌گویی به سؤال فوق، چهار فرضیه مطرح و مورد آزمون قرار گرفتند.

روش‌شناسی

روش پژوهش نیمه‌تجربی با دو گروه گواه و آزمایش و پیش‌آزمون و پس‌آزمون بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر پایه ششم ابتدایی ناحیه ۱ شهر زاهدان در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۵ به تعداد ۲۸۷۰ نفر بودند. روش نمونه‌گیری هدفمند بود، به این

1. Doiron

2. University of Prince Canada

صورت که ابتدا از بین معلمان داوطلب برای همکاری چهار کلاس دارای شرایط مشابه انتخاب شدند. سپس ۱۰۰ نفر از دانشآموزان به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند که ۵۰ نفر در گروه گواه و ۵۰ نفر در گروه آزمایش (دو کلاس دختر و پسر به عنوان گروه گواه و دو کلاس دختر و پسر به عنوان گروه آزمایش) قرار گرفتند.

برای جمع آوری اطلاعات از دو پرسش‌نامه استفاده شده است:

- پرسش‌نامه انگیزه مطالعه غیردرسی: این ابزار محقق ساخته دارای ۱۲ گویه است که از سه مؤلفه شدت هیجان‌های مثبت برای مطالعه (گویه‌های ۱ تا ۴)، تعداد هیجان‌های مثبت نسبت به مطالعه (گویه‌های ۵ تا ۸) و گسترش هیجان‌ها در شرایط مختلف (گویه‌های ۹ تا ۱۲) تشکیل شده است. این گویه‌ها روی یک مقیاس پنج درجه‌ای از سوی آزمودنی‌ها رتبه‌بندی می‌شوند. برای تعیین روایی محتوایی این پرسش‌نامه، از نظر متخصصان استفاده و برای تعیین اعتبار آن از روش ضربی آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن ۰/۸۱ به دست آمد.

- پرسش‌نامه میزان مطالعه غیردرسی: این ابزار محقق ساخته و دارای هشت گویه و دو مؤلفه مطالعه در یک دوره زمانی (گویه‌های ۱ تا ۴) و سرعت مطالعه (گویه‌های ۵ تا ۸) است. گویه‌های ۱ و ۲ این پرسش‌نامه روی یک مقیاس پنج درجه‌ای از سوی آزمودنی‌ها رتبه‌بندی می‌شوند، اما گویه‌های ۳ تا ۸ باید به صورت کوتاه پاسخ داده شوند. همچنین، گویه‌های ۲ تا ۴ مؤلفه سرعت مطالعه به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. برای تعیین روایی محتوایی این پرسش‌نامه نیز از نظر متخصصان استفاده و برای تعیین اعتبار آن از ضربی آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن ۰/۸۰ به دست آمد.

روش اجرای پژوهش به این صورت بود که ابتدا در مرحله اول پیش‌آزمون انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی به صورت یکسان در میان گروه آزمایش و گواه اجرا شد. سپس، در گروه آزمایش آموزش کتاب‌خوانی در ۱۰ جلسه اجرا شد. در پایان دوره آموزش، آزمون‌های انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی در دو گروه گواه و آزمایش مجدداً اجرا شد. پس از یک ماه، برای بررسی تأثیر آموزش کتاب‌خوانی، آزمون‌های پیگیری انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی در بین دو گروه آزمایش و گواه اجرا شد.

تحقیقات اطلاعاتی رسانی و کتابخانه‌ای مزوم

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

برای اجرای عمل آزمایشی در گروههای آزمایش، فعالیت‌های زیر برای مدت پنج هفته و هفته‌ای دو بار در کلاس‌ها توسط معلمان انجام شد:

جلسه اول - تشکیل کتابخانه کلاسی: معلم از دانش‌آموزان درخواست کرد که کتاب‌های غیردرسی موجود در خانه خود را به شکل امنی به مدت یک ماه به کتابخانه کلاسی تحويل دهند. پس از تکمیل کتابخانه کلاسی، این کتاب‌ها در گوشة کلاس در معرض دید دانش‌آموزان قرار گرفت و هر ماه یک نفر از دانش‌آموزان کلاس با انتخاب خودشان مسئول کتابخانه بودند و کتاب‌ها را تحويل می‌گفتند و به مدت یک شب به صورت امانت در اختیار دانش‌آموزان قرار داده و در دفتر ثبت کتاب، نامش ثبت می‌شد.

جلسه دوم - تعیین ساعت نقد کتاب: معلم از دانش‌آموزان درخواست کرد که حداقل سه نکته مثبت و سه نکته منفی کتابی را که برای دانش‌آموزان می‌خواند یادداشت کرده و بیان کنند. او برای تشویق دانش‌آموزان از آن‌ها خواسته بود تا نقدهای برتر را در برنامه صحیح گاه و در جمع دانش‌آموزان مدرسه بخوانند.

جلسه سوم - تعیین ساعت کتابخوانی: معلم در برنامه هفتگی یک ساعت را به عنوان ساعت کتابخوانی تعیین کرد و به دانش‌آموزان اجازه می‌داد تا کتاب دلخواه خود را برای بقیه بیان کنند. همچنین، دو نفر به صورت داوطلب خلاصه کتاب خود را در کلاس بیان کردند.

جلسه چهارم - ادامه مطالب درسی: معلم مطالب درسی را نیمه‌تمام گذاشت تا دانش‌آموزان در ساعت کتابخوانی مطالب مرتبط با آن را جمع‌آوری کنند.

جلسه پنجم - استفاده از روش کتابخوانی برای ایجاد توان مطالعه مستقل در کلاس: معلم حداقل هر روز یک بار از روش کتابخوانی برای تدریس مطالب جدید استفاده کرده است، به این صورت که بعد از شروع درس و بیان اهمیت و سازمان درس از بچه‌ها خواسته است که خودشان درس جدید را بخوانند؛ یعنی بعد از بیان اهمیت درس به آن‌ها گفته است هر پاراگراف را بخوانند و فقط نکات مهم آن را یادداشت کنند یا به خاطر بسپارند، چون که از آن‌ها خواهد پرسید. بعد از دادن چند دقیقه فرصت مطالعه، معلم سوال می‌کرده است: آیا کسی هست که هنوز یک دور خواندن درس را تمام نکرده است؟ اگر کسی بود به او فرصت دیگری داده و تشویق به سریع خوانی می‌کرد. بعد از اتمام فرصت، اولین نفر را معلم انتخاب می‌کرد تا خلاصه

تحقیقات اصلاحیه‌رسانی دانش آموزی

زمستان ۱۳۹۸ دوره ۲۵ شماره ۴

مطلوب خود را بیان کند. سپس، دومین نفر را انتخاب و بعد از آن هم به صورت داوطلبانه از دانش آموزان می‌خواست تا توضیحات آنها را تکمیل کنند. البته دانش آموز به منظور یادآوری می‌توانست به یادداشت‌های خود نگاه کند.

یافته‌ها

داده‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش در جدول زیر آمده است.

جدول ۱. شاخص‌های مرکزی و پراکندگی نمرات در مقیاس‌های دو گروه گواه و آزمایش

متغیر	گروه	پیش‌آزمون	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	انحراف معیار
انگیزه مطالعه غیردرسی	گواه	۲۹/۶۰۰	۰/۹۸۳	۳۰/۴۴۰	۱/۰۵۶	۳۰/۴۴۰	۱/۰۵۶
	آزمایش	۳۱/۳۴۰	۱/۰۱۳	۵۸/۲۲۰	۳/۱۹۲	۵۸/۲۲۰	۰/۴۹۰
میزان مطالعه	گواه	۲۲/۶۴۰	۰/۳۶۵	۲۱/۱۰۰	۰/۴۹۰	۲۱/۱۰۰	۰/۴۹۰
	آزمایش	۲۴/۴۴۰	۰/۶۵۰	۳۴/۸۲۰	۱/۴۳۷	۳۴/۸۲۰	۰/۴۳۷

یافته‌های جدول ۱ حاکی از آن است که میانگین مقیاس‌های انگیزه مطالعه غیردرسی و میزان مطالعه غیردرسی در گروه آزمایش نسبت به گروه گواه و در پیش‌آزمون نسبت به پیش‌آزمون بیشتر است.

به منظور تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها از آزمون کواریانس یک‌طرفه و دو‌طرفه استفاده شده است. قبل از اجرای تحلیل کواریانس، باید پیش‌فرض‌های انجام کواریانس رعایت شود که در پژوهش حاضر این پیش‌فرض‌ها بر روی متغیرهای انگیزه مطالعه غیردرسی و میزان مطالعه دانش آموزان مورد بررسی قرار گرفته که نتایج آن در جداول ذیل گزارش شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون لوین برای همگنی واریانس‌های متغیرهای اصلی پژوهش

متغیرها	F	درجات آزادی دوم	درجات آزادی یکم	سطح معناداری	پیش‌آزمون*
پیش‌آزمون*	۰/۸۱	۱	۹۸	۰/۳۶	انگیزه مطالعه غیردرسی
پیش‌آزمون*	۰/۱۸	۱	۹۸	۰/۶۶	میزان مطالعه

تحقیقات اطلاعاتی رسانی و گنجانه های آزمون

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

همان طور که در جدول ۲ مشاهده می شود، میزان معناداری آزمون لوین در متغیرهای انگیزه مطالعه غیردرسی و میزان مطالعه غیردرسی در هر دو گروه از سطح ۰/۰۵ بزرگتر می باشد. درنتیجه، فرض همگنی واریانس ها تأیید می شود و فرضیه صفر برای تساوی واریانس های نمره دو گروه در متغیرهای انگیزه مطالعه غیردرسی و میزان مطالعه غیردرسی تأیید می شود.

جدول ۳. نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن نمرات متغیرهای پژوهش

متغیر	کولموگروف اسپیرنف				سطح معناداری
	گروه	پیش آزمون	پس آزمون	پیش آزمون	
انگیزه مطالعه غیردرسی	کنترل	۰/۱۷۹	۰/۱۱۲	۰/۹۹۳	۰/۸۳۷
آزمایش	آزمایش	۰/۳۴۴	۰/۱۶۲	۱/۸۲۷	۲/۱۷۵
میزان مطالعه غیردرسی	کنترل	۰/۱۹۵	۰/۰۴۶	۰/۹۸۵	۱/۰۸۸
آزمایش	آزمایش	۰/۲۷۳	۰/۲۲۶	۱/۹۹۴	۳/۳۷۴

نتایج جدول ۳ نشان می دهد داده های پژوهش دارای توزیع نرمال هستند و امکان استفاده از آزمون کواریانس وجود دارد.

جدول ۴. آزمون پیش فرض همگنی ضرایب رگرسیون در متغیر انگیزه مطالعه غیردرسی

منبع تغییر	مجموع مجذورات				سطح معناداری
	F	میانگین مجذورها	درجه آزادی	پیش آزمون	
پیش آزمون	۰/۷۰۱	۰/۳۵۶	۹۳۳۷/۵۳۴	۲	*۱۸۶۷۵/۰۶۸
گروه های آزمایشی	۰/۵۲۸	۰/۴۰۱	۱۰۵۲۳/۵۲۶	۱	۱۰۵۲۳/۵۲۶
تعامل گروه ها و پیش آزمون	۰/۷۰۱	۰/۳۵۶	۹۳۳۷/۵۳۴	۲	۱۸۶۷۵/۰۶۸
خطا			۲۶۲۱۰/۵۸۸	۹۷	۲۵۴۲۴۲۷/۰۴۲
کل			۱۰۰		۲۷۵۷۶۱۷/۰۰۰

یافته های جدول ۴ حاکی از آن است که F محاسبه شده ($F=0/356$) برای تعامل گروه و پیش آزمون با سطح معناداری $0/05$ بیشتر از $0/05$ و معنادار نیست ($p>0/701$)؛ بنابراین، داده ها از فرضیه همگنی شبیه های رگرسیونی پشتیبانی می کند و می توان از تحلیل کواریانس استفاده کرد.

تحقیقات اطلاعه‌رسانی کتابخانه‌های عمومی

زمستان ۱۳۹۸ دوره ۲۵ شماره ۴

جدول ۵. آزمون پیش فرض همگنی ضرایب رگرسیون در متغیر میزان مطالعه غیردرسی

منبع تغییر	پیش آزمون	مجموع مجذورات	درجہ آزادی	میانگین مجذورها	F	سطح معناداری
پیش آزمون	۰/۲۰/۰۳۱		۲	۱۰/۰۱۵	۰/۹۲۵	۰/۴۰۰
گروه‌های آزمایشی	۸۹۵/۰۷۹		۱	۸۲/۶۲۵	۰/۶۲۵	۰/۰۰۰
تعامل گروه‌ها و پیش آزمون	۲۰/۰۳۱		۲	۰/۹۲۵	۰/۹۲۵	۰/۴۰۰
خطا	۱۰۵۰/۸۰۹	۹۷				
کل	۴۷۱۲۴/۰۰۰	۱۰۰				

یافته‌های جدول ۵ حاکی از آن است که F محاسبه شده ($F=0/925$) برای تعامل گروه و پیش آزمون با سطح معناداری $0/400$ بیشتر از $0/05$ و معنادار نمی باشد ($p>0/400$ ، بنابراین داده‌ها از فرضیه همگنی شبیه‌های رگرسیونی پشتیبانی می کند و می توان از تحلیل کواریانس استفاده کرد.

فرضیه اول: راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه غیردرسی دانش آموزان ابتدایی مؤثر است.

جدول ۶. نتایج تحلیل کواریانس انگیزه مطالعه غیردرسی در گروه گواه و آزمایش در نمرات پس آزمون

متغیر	منبع تغییر	مجموع مریعت آزادی	درجہ آزادی	میانگین مریعت	F	سطح معناداری	مربع ایتا
عرض از مبدأ		۱۹۲۹۳/۲۱۰	۱	۱۹۲۹۳/۲۱۰			۰/۰۰۸
پیش آزمون	انگیزه مطالعه	۱۹۶۵۱۴/۸۹۰	۱	۱۹۶۵۱۴/۸۹۰	۷/۵۷۷	۰/۰۰۷	۰/۰۷۲
گروه	غیردرسی	۱۹۲۹۳/۲۱۰	۱	۱۹۲۹۳/۲۱۰	۱/۷۴۴	۰/۰۳۴	۰/۰۰۸
خطا		۲۵۹۳۶/۸۲۶	۹۸	۲۵۴۱۸۰۸/۹۰۰			
کل		۲۷۵۷۶۱۷/۰۰۰	۱۰۰				

یافته‌های جدول ۶ بر روی نمرات پس آزمون مقیاس انگیزه مطالعه غیردرسی دو گروه گواه و آزمایش حاکی از آن است که مقدار F محاسبه شده برای متغیر گروه برابر با $1/744$ است. با توجه به اینکه سطح معناداری متغیر گروه برابر با $0/034$ است که این مقدار از $0/05$ کمتر است ($p<0/05$ ، با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که عمل آزمایشی (راهکارهای آموزش کتابخوانی) بر افزایش انگیزه مطالعه غیردرسی دانش آموزان تأثیر معناداری داشته است. با

تحقیقات اطلاعاتی رسانی و گنجانهای مزوم

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

استفاده از ضریب مرتع ایتا می‌توان نتیجه گرفت حدود ۰/۰۰۸ درصد از تغییرات در انگیزه مطالعه غیردرسی دانشآموزان از تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی در گروه آزمایش است. به منظور بررسی میزان ماندگاری عمل آزمایشی (راهکارهای آموزش کتابخوانی) بر روی متغیر انگیزه مطالعه غیردرسی دانشآموزان بعد از یک ماه از تحلیل کواریانس یک طرفه بر روی نمرات آزمون پیگیری استفاده شده است.

جدول ۷. تحلیل کواریانس مقیاس انگیزه مطالعه غیردرسی در گروه گواه و آزمایش در نمرات پیگیری

متغیر	منبع تغییر	مجموع مرتعات	آزادی	درجه	میانگین مرتعات	F	سطح معناداری	مرتع ایتا
انگیزه مطالعه غیردرسی	عرض از مبدأ	۱۴۱/۶۱۰	۱	۱۴۱/۶۱۰	۱۴۱/۶۱۰	۰/۵۸۰	۰/۲۱۲	۰/۰۱۶
	پیش آزمون	۷۹۸۰۶/۲۵۰	۱	۷۹۸۰۶/۲۵۰	۷۹۸۰۶/۲۵۰	۸۹/۰۶۶	۰/۰۰۰	۰/۹۰۱
	گروه	۱۴۱/۶۱۰	۱	۱۴۱/۶۱۰	۱۴۱/۶۱۰	۱/۵۸۰	۰/۲۱۲	۰/۰۱۶
	خطا	۸۷۸۱/۱۴۰	۹۸	۸۷۸۱/۱۴۰	۸۹/۶۰۳			
کل		۸۸۷۲۹/۰۰۰	۱۰۰					

یافته‌های جدول ۷ بر روی نمرات آزمون پیگیری مقیاس انگیزه مطالعه غیردرسی دو گروه گواه و آزمایش حاکی از آن است که مقدار F محاسبه شده برای متغیر گروه برابر با ۰/۷۴۴ است. با توجه به این که سطح معناداری متغیر گروه برابر با ۰/۲۱۲ است که این مقدار از ۰/۰۵ بزرگ‌تر است ($p < 0.05$) بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اثرات عمل آزمایشی (راهکارهای آموزش کتابخوانی) با گذشت یک ماه و توقف برنامه تأثیر خود را از دست داده است.

فرضیه دوم: راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش میزان مطالعه غیردرسی داشت آزمون مؤثر است.

جدول ۸. تحلیل کواریانس برای بررسی میزان مطالعه غیردرسی در گروه گواه و آزمایش در نمرات پس آزمون

متغیر	منبع تغییر	مجموع مرتعات	آزادی	درجه	میانگین مرتعات	F	سطح معناداری	مرتع ایتا
میزان مطالعه غیردرسی	عرض از مبدأ	۱۲/۹۶۰	۱	۱۲/۹۶۰	۱۲/۹۶۰	۱/۲۰۱	۰/۰۲۶	۰/۰۱۲
	پیش آزمون	۴۶۰۵۳/۱۶۰	۱	۴۶۰۵۳/۱۶۰	۴۶۰۵۳/۱۶۰	۴/۲۶۶	۰/۰۰۰	۰/۹۷۸
	گروه	۱۲/۹۶۰	۱	۱۲/۹۶۰	۱۲/۹۶۰	۱/۲۰۱	۰/۰۲۶	۰/۰۱۲
	خطا	۱۰۵۷/۸۸۰	۹۸	۱۰۵۷/۸۸۰	۱۰/۷۹۵			
کل		۴۷۱۲۴/۰۰۰	۱۰۰					

تحقیقات اطلاعه‌رسانی کتابخانه‌ها و موزم

جمهوری اسلامی ایران
زمستان ۱۳۹۸ دوره ۲۵ شماره ۴

یافته‌های جدول ۸ بر روی نمرات پس‌آزمون مقیاس میزان مطالعه غیردرسی دو گروه گواه و آزمایش حاکی از آن است که مقدار F محاسبه شده برای متغیر گروه برابر با ۱/۲۰۱ است. با توجه به این که سطح معناداری متغیر گروه برابر با ۰/۰۲۶ است. بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت که عمل آزمایشی (راهکارهای آموزش کتابخوانی) بر افزایش میزان مطالعه غیردرسی دانش آموزان تأثیر معناداری داشته است. با استفاده از ضریب مربع ایتا می‌توان نتیجه گرفت حدود ۰/۰۱۲ درصد از تغییرات در میزان مطالعه غیردرسی دانش آموزان از تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی در گروه آزمایش است.

به منظور بررسی میزان ماندگاری عمل آزمایشی (راهکارهای آموزش کتابخوانی) بر روی متغیر میزان مطالعه غیردرسی بعد از یک‌ماه بر روی دانش آموزان از تحلیل کوواریانس یک‌طرفه بر روی نمرات آزمون پیگیری استفاده گردیده است.

جدول ۹. تحلیل کوواریانس میزان مطالعه غیردرسی در گروه گواه و آزمایش در نمرات پیگیری

متغیر	منبع تغییر	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	سطح معناداری	مربع ایتا
میزان مطالعه غیردرسی	عرض از مبدأ	۳۵۳/۴۴۰	۱	۳۵۳/۴۴۰	۲/۸۳۷	۰/۰۲۸
	پیش آزمون	۵۷۳۱۲/۳۶۰	۱	۵۷۳۱۲/۳۶۰	۰/۰۰۰	۰/۸۲۴
	گروه	۳۵۳/۴۴۰	۱	۳۵۳/۴۴۰	۰/۰۹۵	۰/۰۲۸
خطا		۱۲۴/۵۷۳	۹۸	۱۲۲۰/۸۰۰		
کل		۶۹۸۷۴/۰۰۰	۱۰۰			

یافته‌های جدول ۹ بر روی نمرات آزمون پیگیری مقیاس میزان مطالعه غیردرسی دو گروه گواه و آزمایش حاکی از آن است که مقدار F محاسبه شده برای متغیر گروه برابر با ۲/۸۳۷ است. با توجه به اینکه سطح معناداری متغیر گروه برابر با ۰/۰۹۵ است که از ۰/۰۵ بزرگ‌تر است ($p < 0/05$)، می‌توان نتیجه گرفت که اثرات عمل آزمایشی (راهکارهای آموزش کتابخوانی) با گذشت یک ماه و توقف برنامه تأثیر خود را از دست داده است.

فرضیه سوم: تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی در افزایش انگیزه مطالعه غیردرسی دانش آموزان دختر و پسر متفاوت است.

تئینات اطلاعه‌رسانی گایانه‌های مجموع

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

جدول ۱۰. شاخص‌های پراکندگی نمرات پس‌آزمون انگیزه مطالعه غیردرسی

پسر				دختر	گروه
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین		
۷/۴۰۴	۲۹/۷۰۰	۶/۷۲۳	۳۱/۲۴۰	گواه	
۷/۳۱۷	۲۸/۳۶۰	۲۷/۳۶۱	۶۰/۳۰۰	آزمایش	

یافته‌های جدول ۱۰ حاکی از آن است که میانگین مقیاس‌های انگیزه مطالعه غیردرسی در گروه آزمایش نسبت به گروه گواه و در پس‌آزمون نسبت به پیش‌آزمون بیشتر است.

جدول ۱۱. تحلیل کواریانس دوطرفه نمرات پس‌آزمون انگیزه مطالعه

متغیر	منبع تغییر	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	معناداری ایتا	سطح	مریع
انگیزه	عرض از مبدأ	۲۷۶۶۷/۶۰۳	۳	۹۲۲۲/۵۳۴	۰/۳۴۹	۰/۰۱۱	۰/۷۹۰	۰/۰۱۱
	پیش‌آزمون	۱۹۱۱۳/۹۹۴	۱	۱۹۱۱۳/۹۹۴	۰/۷۷۴	۰/۰۰۷	۰/۳۹۷	۰/۰۰۷
	گروه‌بندی	۳۹۷۷۲/۷۹۲	۱	۳۹۷۷۲/۷۹۲	۰/۱۵۱	۰/۰۰۲	۰/۴۹۹	۰/۰۰۲
	جنسیت	۱۶۰۹/۴۳۰	۱	۱۶۰۹/۴۳۰	۰/۰۶۱	۰/۰۰۱	۰/۵۰۸	۰/۰۰۱
	گروه‌بندی*	۷۴۴/۶۳۰	۱	۷۴۴/۶۳۰	۰/۰۲۸	۰/۰۰۰	۰/۶۷۸	۰/۰۰۰
	خطا	۲۶۳۸۹/۹۴۳	۹۶	۲۵۳۳۴۳۴/۵۰۷				
کل		۲۷۵۷۶۱۷/۱۰۰	۱۰۰					

یافته‌های جدول ۱۱ حاکی از آن است که سطح معناداری اثر تعاملی برابر با ۰/۰۰۰ و لذا کمتر از ۰/۰۰۵ است ($P < 0/05$)؛ بنابراین، با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت اثر تعاملی بین جنسیت و گروه معنادار است. می‌توان نتیجه گرفت راهکارهای آموزش کتابخوانی منجر به تفاوت معنادار در انگیزه مطالعه غیردرسی در بین دانش‌آموzan دختر و پسر شده است و با استفاده از ضریب «مریع ایتا» می‌توان گفت که حدود ۶۷ درصد از تغییرات در انگیزه مطالعه غیردرسی دانش‌آموzan دختر و پسر بر اثر راهکارهای آموزش کتابخوانی در گروه آزمایش ایجاد شده است. با توجه به شاخص‌های توصیفی جدول ۹، میانگین انگیزه مطالعه غیردرسی گروه گواه

تحقیقات اطلاعه‌رسانی دانشجویی

جمهوری اسلامی ایران
زمستان ۱۳۹۸ دوره ۲۵ شماره ۴

دختر (۳۱/۲۴۰) از گروه گواه پسران (۲۹/۷۰۰) و بیشتر و همین شاخص در گروه آزمایش دختران (۶۰/۳۰۰) نسبت به گروه آزمایش (۲۸/۳۶۰) پسران بیشتر است.

فرضیه چهارم: تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی در افزایش میزان مطالعه غیردرسی دانشآموzan دختر و پسر متفاوت است.

جدول ۱۲. شاخصهای پراکندگی نمرات پس آزمون میزان مطالعه غیردرسی

گروه	میانگین دختر	انحراف معیار دختر	میانگین پسر	انحراف معیار پسر
گواه	۲۱/۶۴۰	۳/۰۵۵	۲۱/۲۸۰	۳/۵۲۸
آزمایش	۲۲/۹۴۰	۳/۱۵۸	۲۲/۱۴۰	۲/۵۶۳

یافته‌های جدول ۱۲ حاکی از آن است که میانگین مقیاس‌های میزان مطالعه غیردرسی در گروه آزمایش نسبت به گروه گواه و در پس آزمون نسبت به پیش آزمون بیشتر است.

جدول ۱۳. تحلیل کواریانس دوطرفه نمرات پس آزمون میزان مطالعه

متغیر	منبع تغییر	مجموع مربعات آزادی	میانگین مربعات آزادی	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری ایتا
میزان مطالعه	عرض از مبدأ	۲۸/۰۰۲	۹/۳۳۴	۳	۰/۸۵۹	۰/۰۲۶	۰/۴۶۵
	پیش آزمون	۸۸۴/۳۳۷	۸۸۴/۳۳۷	۱	۸۱/۴۰۹	۰/۰۰۰	۰/۴۵۹
	گروه‌بندی	۱۹/۳۱۸	۱۹/۳۱۸	۱	۱/۷۷۸	۰/۰۱۸	۰/۱۸۶
	جنسیت	۱۱/۵۹۶	۱۱/۵۹۶	۱	۱/۰۶۸	۰/۰۱۱	۰/۳۰۴
	گروه‌بندی*جنسیت	۱۸/۰۷۴	۱۸/۰۷۴	۱	۱/۶۶۴	۰/۰۳۷	۰/۲۰۰
	خطا	۱۰۴۲/۸۳۸	۱۰۴۲/۸۳۸	۹۶			
کل		۴۷۱۲۴/۰۰۰		۱۰۰			

یافته‌های جدول ۱۳ حاکی از آن است که سطح معناداری اثر تعاملی برابر با ۰/۰۳۷ و لذا کمتر از ۰/۰۰۵ است؛ بنابراین، با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت اثر تعاملی بین جنسیت و گروه معنادار است و می‌توان نتیجه گرفت که راهکارهای آموزش کتابخوانی منجر به ایجاد تفاوت معنادار در میزان مطالعه غیردرسی در بین دانشآموzan دختر و پسر شده است و با استفاده از ضربی «مربع ایتا» می‌توان گفت که حدود ۲۰ درصد از تغییرات در میزان مطالعه غیردرسی

تحقیقات اطلاعاتی انسانی گابانه‌های مزوم

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

دانش آموزان دختر و پسر بر اثر راهکارهای آموزش کتابخوانی در گروه آزمایش ایجاد شده است. با توجه به شاخصهای توصیفی جدول ۱۱، میانگین میزان مطالعه غیردرسی گروه گواه دختر (۲۱/۶۴۰) از گروه گواه پسران (۲۱/۲۸۰) بیشتر و همین شاخص در گروه آزمایش دختران (۲۲/۹۴۰) نسبت به گروه آزمایش (۲۲/۱۴۰) پسران بیشتر است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دانش آموزان ابتدایی بود. نتایج بدست آمده از پژوهش نشان داد راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه مؤثر است، به این معنا که دانش آموزانی که در دوره‌های آموزش کتابخوانی شرکت داشتند انگیزه بیشتری برای مطالعه از خود نشان دادند و میزان انگیزه مطالعه در پس آزمون گروه آزمایش افزایش معناداری نسبت به گروه کنترل داشته است. این یافته‌ها با نتایج مطالعات زیدآبادی (۱۳۹۵) مبنی بر افزایش انگیزش یادگیری دانش آموزان آموزش دیده درباره شیوه‌های مطالعه، ظریف قاسمیان (۱۳۹۵) مبنی بر نقش مثبت مطالعه آزاد در موفقیت تحصیلی و انگیزه مطالعه دانشجویان، دیانی و تقی پناهی (۱۳۸۷) مبنی بر وجود تفاوت معنادار بین انگیزه مطالعه در دانش آموزان ابتدایی، و بحرانی (۱۳۷۸) مبنی بر وجود رابطه مثبت بین عادت به مطالعه و منابع انگیزشی همسو است.

نتایج همچنین نشان داد راهکارهای آموزش کتابخوانی بر میزان مطالعه غیردرسی دانش آموزان نیز مؤثر بوده است، به این معنا که میزان مطالعه غیردرسی دانش آموزان در پس آزمون گروه آزمایش افزایش معناداری نسبت به گروه کنترل داشته است. این یافته‌ها با نتایج مطالعات اصنافی، حاجی زین العابدینی و دانشمند (۱۳۹۷) مبنی بر تأثیر نقش آموزگاران در بهبود کتابخوانی دانش آموزان مقطع ابتدایی، زیدآبادی (۱۳۹۵) مبنی بر افزایش یادگیری دانش آموزان آموزش دیده درباره شیوه‌های مطالعه، محمدی جهرمی (۱۳۸۹) مبنی بر رابطه مستقیم مطالعه غیردرسی با پیشرفت تحصیلی، پالهنج (۱۳۸۹) مبنی بر اثربخشی مطالعه کتب غیردرسی بر اعتماد به نفس و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، و جمیاری (۱۳۷۵) مبنی بر ارتباط مطالعه غیردرسی با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان همسو است.

درنهایت، یافته‌های پژوهش نشان داد تفاوت معناداری در انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دانش‌آموزان دختر و پسر در پس آزمون گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل به وجود آمده است، به طوری که میانگین نمرات انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دختران در گروه گواه و آزمایش نسبت به پسران بیشتر بود. این یافته‌ها با نتایج مطالعات یداللهی، محمدی بردبri و محمدی، (۱۳۹۴) مبنی بر بالا بودن میانگین استفاده دختران از کتب غیردرسی نسبت به پسران، عصاره و نظری (۱۳۹۰) مبنی بر وجود تفاوت معنادار بین میانگین دیدگاه دختران و پسران درباره عوامل مؤثر در ترغیب به مطالعه غیردرسی، دیانی و پناهی مبنی بر وجود تفاوت معنادار بین انگیزه مطالعه در دانش‌آموزان ابتدایی بر حسب جنسیت، شعبانی و فاضل (۱۳۸۱) مبنی بر پایین بودن میزان مطالعه غیردرسی پسران نسبت به دختران، و جمیاری (۱۳۷۵) مبنی بر ارتباط مطالعه غیردرسی با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر و پسر همسو است.

کیکاس و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهش خود دریافتند که روابط بین حمایت فردی و مهارت‌های درک مطلب و خواندن بعد از خواندن دانش‌آموزان کلاس‌های مختلف با شبکهای مختلف آموزشی متفاوت بود. همچنین، یافته‌های پژوهش کاوی و همکاران (۲۰۱۵) نشان داد که اکثر پاسخ‌دهنگان به صورت تفریحی مطالعه نمی‌کردند، و در خواندن مشارکت می‌کردند تا از پس امتحانات خود برآیند و برای اهداف شخصی، تفریح و یا کسب اطلاعات مطالعه نمی‌کردند. یافته‌های منصور و همکاران (۲۰۱۳) حاکی از آن بود که عامل اصلی در توانایی خواندن از خانه و انتساب آموزش در اوایل کودکی نشست می‌گیرد. از سوی دیگر، اگرچه والدین فرزندان خود را برای مطالعه تشویق می‌کنند و علائق خوانشی را پایدار می‌سازند، دایرون (۲۰۱۱) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که تعداد زیادی از دانش‌آموزان وقت زیادی را صرف خواندن مطالب اینترنتی می‌کنند؛ لذا، معلمان و کتابداران به درک اثرگذاری، انگیزشی ابزارهای دیجیتال و پذیرش روش‌های تشویق مطالعاتی به منظور تقویت عادات مطالعه هدایت می‌شوند. نتایج پژوهش توomas¹ (۲۰۰۹) نشان می‌دهد که مطالعه غیر درسی نقش بسیار مهمی در موفقیت افراد دارد.

به طور کلی، می‌توان اذعان کرد نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن است که تشکیل کتابخانه کلاسی، ساعات نقد کتاب، استفاده از روش‌های تدریس کتابخوانی و ساعت

1. Thomas

تحقیقات اطلاعه‌رسانی و کتابخانه‌سازی

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

کتابخوانی در مدارس ابتدایی سبب افزایش انگیزه و میزان مطالعه غیردرسی در بین دانش‌آموزان می‌شود، و لازم است انجام این اقدامات به صورت مستمر در مدارس دنبال شود. در تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان قائل به آن شد که شکل‌گیری انگیزه مطالعه و گسترش مطالعه غیردرسی در دانش‌آموزان به نگاه معلم و نظام آموزشی بستگی دارد. پس از خانواده، دشوارترین وظیفه در اشاعه کتابخوانی در هر جامعه بر عهده مدارس و نظام آموزش و پرورش آن جامعه است. اگر دانش‌آموز در مدرسه با کتاب آشنا شده و لذت مطالعه، خودآموزی و افزایش معلومات عمومی را در کنده و با مطالعه خوبگیرد، در تمام دوران زندگی از کتاب دست نمی‌کشد. اگر معلمان به صورت فوق برنامه با به کارگیری شیوه‌های نوین آموزشی، روند خلاقیت و نوآوری در امر مطالعه را به دانش‌آموزان بیاموزند، می‌توانند دانش‌آموزان را به خواندن کتاب‌های سودمند تشویق کنند. علاوه بر این، پیشنهاد می‌شود:

- روش تدریسی که دانش‌آموزان را به کتابخانه و جستجو در جهان پیرامونشان هدایت کنند و آن‌ها را به مطالعه و تحقیق و ادارد از بهترین روش‌های تدریس است. در تدریس، معلم محوری کنار گذاشته شده و استفاده صرف از کتاب درسی به عنوان یک محور از میان برداشته شود تا نتیجه مطلوب از آموزش به دست آید.
- معلمان به منظور ایجاد انگیزه مطالعه در دانش‌آموزان در کلاس درس، کتاب یا مجله‌ای همراه خود به کلاس آورده و نکته‌ای کوتاه و شیرین برای دانش‌آموزان بخوانند تا بدین وسیله علاقه و انگیزه دانش‌آموزان را به مطالعه غیردرسی افزایش دهند.
- توجه به استانداردهای موجود در راهاندازی و ایجاد کتابخانه‌ها در مدارس و مجهر کردن آن‌ها به کتاب‌های جدید و به روز، تجدیدنظر در شیوه مجموعه‌سازی و انتخاب کتاب برای کتابخانه، برگزاری جلسات نقد و بررسی کتاب با حضور نویسنده‌گان و اعضای کتابخانه می‌تواند انگیزه مطالعات غیردرسی را در دانش‌آموزان افزایش دهد.
- برگزاری برنامه‌های جنبی از قبیل مسابقات کتابخوانی، قصه‌گویی، شب شعر، نمایش فیلم، به منظور جذب دانش‌آموزان، غنی کردن بخش مرجع کتابخانه و

استخدام کتابداران برای پاسخ‌گویی به پرسش‌های علمی دانش آموزان، توسعه و گسترش فضاهای مناسب مطالعه در کتابخانه‌ها، ایجاد و ارتباط و هماهنگی بین مدارس برای بازدید دانش آموزان از کتابخانه‌ها و تشریح خدمات و فعالیت‌های کتابخانه از راهکارهای ارتقای فرهنگ مطالعه و کتابخوانی است.

منابع

- استیگر، رالف سی. (۱۳۷۷). *شیوه‌های مطالعه (علی شکوفئی، مترجم)*. تهران: نشر دیرخانه هیات امنی کتابخانه‌های عمومی کشور.
- اسدی سروستانی، خدیجه و کرمی، نورالله (۱۳۸۷)، بررسی عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مرتبط با گرایش جوانان به مطالعه غیردرسی و مشکلات آنها در این زمینه: مطالعه موردی شهر شیراز، علوم و فناوری اطلاعات، ۲۳(۴)، ۸۴-۷۱.
- اصنافی، امیررضا؛ حاجی زین‌العابدینی، محسن و دانشمند، محترمه (۱۳۹۷)، مطالعه نقش آموزگاران در بهبود کتابخوانی دانش آموزان ابتدایی استان مازندران، مطالعات دانش‌شناسی، ۱۴، ۹۷-۱۱۵.
- بحرانی، محمود (۱۳۷۸). بررسی رابطه انگیزش تحصیلی و عادات مطالعه بر روی نمونه‌ای از دانش آموزان متوسطه شیراز، علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، ۲۹، ۱۱۳-۱۲۶.
- بهزادی، حسن و محمودی، حسن (۱۳۹۷). بررسی نقش یادگیری مشاهده ای بر وضعیت مطالعه دانش آموزان پسر دوره متوسطه بر اساس نظریه شناختی اجتماعی بندوران، کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۸۱-۲۵.
- پالهنج، زینب (۱۳۸۹). بررسی اثربخشی مطالعه کتابهای غیردرسی بر اعتماد به نفس و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی شهرستان لامرد در سال تحصیلی ۱۳۸۸-۱۹ (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه علامه طباطبائی، تهران.
- جمیاری، همایون (۱۳۷۵). بررسی ارتباط مطالعه منابع غیردرسی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان سال سوم رشته‌های نظری نظام جدید آموزش متوسطه شهر تهران (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه تهران، تهران.
- جوادزاده، مصطفی (۱۳۸۷). مطالعه چرا و چگونه؟، روزنامه رسالت، ۱۴، ۶۴۱۴، ۱۸. موجود در لینک <http://www.magiran.com/npview.asp?ID=1610527>
- خنیفر، حسین؛ طاهری، فاطمه و سیار، ابوالقاسم (۱۳۹۳)، راهکارهای اجرایی ارتقاء فرهنگ مطالعه در بین دانش آموزان، کتابداری و ساماندهی اطلاعات، ۹۸، ۹۸-۱۰۵.
- دیانی، محمدحسین و تقی‌پناهی، فاطمه (۱۳۸۷). بررسی عوامل موثر بر انگیزه‌های مطالعه در دانش آموزان ابتدایی و راهنمایی. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۱(۳)، ۵۶-۲۲.

تحقیقات اطلاعاتی دانشجویان داده‌گذاری

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

- رحمانی، بتول (۱۳۸۴). فرهنگ ایجاد انگیزه مطالعاتی، فرهنگ آموزش، ۱، ۴۷-۵.
- زیدآبادی، مریم (۱۳۹۵). بررسی رابطه شیوه‌های مطالعه و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان. کنفرانس بین المللی اقتصاد، مدیریت و روانشناسی، تهران.
- سامانیان، مصیب (۱۳۸۴). بررسی مطالعه غیردرسی دانشجویان و شناسایی عوامل مؤثر بر آن از نظر دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد، پژوهش‌های تربیتی، ۲، ۷۵-۸۴.
- شعبانی، احمد و فاضل، مرتضی (۱۳۸۱). مطالعات غیردرسی دانش آموزان دوره متوسطه و شناسایی عوامل مؤثر از نظر دانش آموزان شهرضا، کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۵۰، ۴۷-۵۶.
- شیخی، سعید؛ کرمی، آریتا و کرمی، احمد (۱۳۹۳). بررسی رابطه عوامل ترغیب کننده به مطالعه کتب غیردرسی (آزاد) با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در مقطع متوسطه شهرستان آبدانان. نخستین همایش ملی علوم تربیتی و روانشناسی، مروشت، شرکت اندیشه سازان مبتکر جوان. بازیابی ۲۳ آذر ۱۳۹۴، از http://www.civilica.com/Paper-ASM - 01 ASMJ01_0168.html.
- صاحب‌الزمانی، محمد و زیرک، آیدا (۱۳۹۰). راهبردهای مطالعه و یادگیری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و ارتباط آن با سطح اضطراب امتحان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۱(۱)، ۶۸-۵۸.
- ظریف‌قاسمیان، نعیمه (۱۳۹۵). واکاوی رابطه مطالعه آزاد بر میزان موفقیت تحصیلی دانشجویان رشته روانشناسی دانشگاه فردوسی. فصلنامه علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۱۲(۱)، ۷۵-۵۷.
- ظهیری‌ناو، بیژن و رجبی، سوران (۱۳۹۰). بررسی رابطه کتاب خوانی و رشد اجتماعی در دانش آموزان. مطالعات ادبیات کودک دانشگاه شیراز، ۱۲(۱)، ۱۶۵-۱۴۵.
- عصاره، فریده و نظری، اشرف (۱۳۹۰). دیدگاه‌های دانش آموزان دیبرستانی شهرستان شهرکرد در مورد عوامل ترغیب کننده و بازدارنده مطالعه آزاد. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۱۷(۳)، ۷۳-۵۶.
- محمدی‌جهرمی، محمد‌مهدی (۱۳۸۰). بررسی تأثیر مطالعات غیردرسی (کتب، مجلات، نشریات) بر وضعیت تحصیلی دانش آموزان پسر مقطع راهنمایی منطقه ۲ شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد مرکزی، تهران.
- مرامند، علی (۱۳۸۹). بررسی تطبیقی عوامل مشوق و بازدارنده مطالعه غیردرسی از دیدگاه دانشجویان دختر و پسر دوره کارشناسی در دانشگاه تربیت معلم آذربایجان، تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۱۶(۲)، ۱۱۴-۹۵.
- یداللهی، محمد؛ محمدی‌بربری، محمد و محمدی، علی‌زمان (۱۳۹۴). بررسی میزان و علل استفاده دانش آموزان دوره ابتدایی از کتب غیردرسی در شهرستان شهرکرد. اولین کنگره علمی پژوهشی سراسری توسعه و ترویج علوم تربیتی و روانشناسی، جامعه شناسی و علوم فرهنگی اجتماعی ایران، انجمن علمی توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین تهران.

References

- AsadiSarvestani, K., & Karami, N. (2008). Investigation of Economic, Social and Cultural Factors Related to Youth's Attitude to Non-Educational Studies and Their Problems: A Case Study of Shiraz City. *Journal of Information Science and Technology*, 23(4), 71-84. (In Persian)
- Asnafi, A., Haji Zeinolabedini, M. & Daneshmand, M. (2018). Study of the role of teachers in improving reading of elementary school students in Mazandaran province. *Knowledge Studies*, 4(14), 99-117. doi: 10.22054/jks.2019.36998.1206
- Bahrani, M. (1999). Investigating the Relationship between Academic Motivation and Study Habits on a Sample of High School Students in Shiraz, Social Sciences and Humanities, Shiraz University, 29, 113-126. (In Persian)
- Behzadi, H., & Mahmoudi, H. (1979). The Role of Observational Learning on the Study Status of High School Male Students Based on Bandura's Social Cognitive Theory, Librarianship and Information, 81, 25-54. (In Persian)
- Diani, M. H., & Taghi Panahi, F. (2008). Investigating the Factors Affecting Study Motivation in Elementary and Middle School Students. Librarianship and Information, Volume 11(3), 22-26. (in Persian)
- Doiron, R. (2011). Using e-books and e-readers to promote reading in school libraries: Lessons from the field. In *IFLA Conference* (pp. 13-18).
- Doiron, R. (2011). Using e-books and e-readers to promote reading in school libraries: Lessons from the field. In IFLA Conference (pp. 13-18).
- Osareh, F., & Nazari, A. (2011). Viewpoints of high school students in Shahrekord about encouraging and inhibiting factors of free study. Quarterly Journal of National Librarian Studies and Information Organization, 87(3), 73-56. (In Persian)
- Jamyari, H. (1996). The Study of Relationship between Study of Non-Educational Resources and Academic Achievement of Third Year Students in Theoretical Courses of New Secondary Education System in Tehran (Master's thesis). University of Tehran, Tehran. (In Persian)
- Javadzadeh, M. (2008). The Study of Why and How?, Resalat daily, 6414, 18. Available at <http://www.magiran.com/npview.asp?ID=1610527>. (In Persian)
- Kavi, R. K., Tackie, S. N., & Bugyei, K. A. (2015). Reading for pleasure among junior high school students: case study of the Saint Andrews Anglican Complex Junior High School, Sekondi. *Library Philosophy and Practice*, 0_1.
- Khannifar, H., Taheri, F. & Siar, A. (2014). Executive Strategies for Promoting Reading Culture among Students, Librarianship and Information Organization, 98, 87-105. (In Persian)
- Kikas, E., Silinskas, G., Jõgi, A. L., & Soodla, P. (2016). Effects of teacher's individualized support on children's reading skills and interest in classrooms with different teaching styles. *Learning and Individual Differences*, 49, 270-277.
- Long PhD, T. (2009). Rescuing Reading at the Community College. *Inquiry: The Journal of the Virginia Community Colleges*, 14(1), 10.

تحقیقات اسلامی رسانه گنجانهای علمی

بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتابخوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان ...

- Mansor, A. N., Rasul, M. S., Rauf, R. A. A., & Koh, B. L. (2013). Developing and sustaining reading habit among teenagers. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 22(4), 357-365.
- Maramand, A. (2010). A Comparative Study of the Incentive and Inhibitory Factors of Undocumented Study from the Perspective of Male and Female Undergraduate Students at Azerbaijan Teacher Training University, Information Research and Public Libraries, 16(2), 95-114. (In Persian)
- Mohammadi Jahromi, M. M. (2001). *The Impact of Non-Educational Studies (Books, Magazines, Journals) on the Education Status of Male Middle School Students in Tehran* (Master's thesis). Central Azad University, Tehran. (In Persian)
- Palhang, Z. (2010). The Effectiveness of Studying Non-Textbooks on Self-Esteem and Academic Achievement in the 5th Grade Elementary School Students in Lamerd County in the Academic Year 2009-2010. M.Sc. in Elementary Education, Allameh Tabatabai University, Tehran. (in Persian)
- Rahmani, B. (2005). Culture of Study Motivation, Education Culture, 1, 5-47. (In Persian)
- Saheb al-Zemani, M. & Zirak, A. (2011). Study and Learning Strategies of Students of Isfahan University of Medical Sciences and its Relationship to Test Anxiety Level. *Iranian Journal of Medical Education*, 11(1), 58-68. (In Persian)
- Samanian, M. (2005). Investigation of Students' Non-Academic Study and Identification of Factors Affecting it from the Viewpoints of Students of Islamic Azad University of Bojnourd. *Educational Researches*, 2, 75-84. (In Persian)
- Shabani, A., & Fazel, M. (2002). Non-academic studies of high school students and identifying effective factors in Shahreza students' viewpoints. *Librarianship and Information Organization*, 50, 47-56. (In Persian)
- Sheikhi, S., Karami, A. & Karami, A. (2014). *Investigating the Relationship between the Factors Encouraging the Study of Non-Educational Textbooks and Academic Achievement in High School Students in Abadan*. Paper presented at the First National Conference on Educational Sciences and Psychology, Marvdasht, The Young Innovative Thinkers Company. Retrieved December 23, 2015, from http://www.civilica.com/Paper-ASM - 01 ASMJ01_0168.html. (In Persian)
- Stigger, R. C. (1998). *Study Methods* (Ali Shokoei, Trans.). Tehran: Publication of the Secretariat of the Public Library Trustees. (In Persian)
- Yadollahi, M., Mohammadi Bradbury, M., & Mohammadi, A. Z. (2015). *Evaluation of the rate and reasons for using elementary school students in Shahrekord*. Paper presented at the 1st National Scientific Research Congress on Development and Promotion of Educational Sciences and Psychology, Sociology and Social and Cultural Sciences of Iran, Tehran Scientific and Developmental Science and Technology Association. (In Persian)

- Zahiri Navi, B., & Rajabi, S. (2011). The Relationship between Book Reading and Social Growth in Students. *Child Literature Studies of Shiraz University*, 2(1), 145-165. (in Persian)
- Zarif Ghasemian, N. (2016). The Relationship between Open Study on Academic Achievement of Ferdowsi University Psychology Students. *Journal of Information Management Science and Technology*, 2(1), 57-75. (In Persian)
- Zeidabadi, M. (2016). Investigating the Relationship between Studying Methods and Students' Academic Achievement Motivation. Paper presented at the International Conference on Economics, Management and Psychology, Tehran. (In Persian).

به این مقاله این گونه استناد کنید:

پیشگو، حسین و ملازهی، اسماء (۱۳۹۸). بررسی تأثیر راهکارهای آموزش کتاب‌خوانی بر افزایش انگیزه مطالعه و میزان مطالعه غیردرسی دانش آموزان ابتدایی. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌ها و موزم*. ۴(۲۵)، ۵۹۷-۶۲۰.

- Pishgoo, H., & Mollazehi, A. (2020). A Study of the Effect of Teaching Approaches to Foster Book Reading and on the Increase in Motivation for Reading and the Amount of Non-curricular Reading among the Elementary Students. *Research on Information Science & Public Libraries*. 25(4), 597-620.